

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 556/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť T. V..., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Piešťany sp. zn. Tp/3/2013 zo 14. januára 2013 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo/6/2013 zo 7. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2013 doručená sťažnosť T. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp/3/2013 zo 14. januára 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“)

a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo/6/2013 zo 7. februára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že *„v súčasnej dobe je obvinený uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Trnave, Odboru kriminálnej polície Trnava pod č. k. ORP-1248/1-OVK-TT-2012 zo dňa 19. 8. 2012 pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, c/, písm. d/ Tr. zák.“*

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. Tp 33/2012 z 21. augusta 2012 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že lehota väzby začína plynúť od 18. augusta 2012. Z tejto väzby bol sťažovateľ prepustený 28. augusta 2012, a to z dôvodu, aby vykonal trest odňatia slobody (ktorý má prednosť pred výkonom väzby) uložený mu trestným rozkazom okresného súdu sp. zn. 1 T/114/2010 z 12. júla 2010 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T/114/2010 z 21. mája 2012 (ďalej len „trestný rozkaz“). Z výkonu trestu uloženého mu trestným rozkazom mal byť prepustený 27. januára 2013.

Keďže sťažovateľ bol toho názoru, že amnestia prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 sa vzťahuje aj na neho, listom z 11. januára 2013 požiadal okresný súd o okamžité prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 T/114/2010 zo 14. januára 2013 rozhodol, že sťažovateľ je účastný tejto amnestie a odpustil mu nevykonaný zvyšok trestu.

Okresný súd napadnutým uznesením v ten istý deň, avšak ešte predtým, ako rozhodol, že sťažovateľ je účastný amnestie, vzal sťažovateľa na základe návrhu prokurátora z 11. januára 2013 doručeného okresnému súdu o 12.19 h do väzby (opätovnej) podľa § 71 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c). Začiatok plynutia lehoty väzby stanovil okresný súd prepustením sťažovateľa z výkonu trestu uloženého mu trestným rozkazom. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd rozhodol o jeho opätovnom vzatí do väzby v rozpore so zákonom z dôvodu, že nebola dodržaná lehota 48 hodín od podania návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby. Sťažovateľ argumentuje takto: „V čase rozhodovania súdu sa na sťažovateľa vzťahovalo rozhodnutie prezidenta republiky zo dňa 2. 1. 2013 o amnestii a od 2. 1. 2012 sťažovateľ podľa tohto rozhodnutia s hmotnoprávnymi účinkami nebol už *de iure* vo výkone trestu odňatia slobody, i keď v dôsledku chyby Okresného súdu Piešťany, ktorý opomenul rozhodnúť o amnestii, vo výkone trestu odňatia slobody *de facto* bol.

Rozhodnutie o tom, že sťažovateľ je účastný amnestie Okresný súd Piešťany rozhodol až dňa 14. 1. 2013 uznesením č. k. 1 T/114/2010 po žiadosti sťažovateľa zo dňa 11. 1. 2013, pričom vec bola prejednaná na verejnom zasadnutí až potom, čo bol sťažovateľ vzatý do väzby.

Keďže dňa 11. 1. 2013 o 12.19 hod. bol podaný návrh prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby a jeho osobná sloboda vo výkone trestu odňatia slobody bola obmedzovaná v rozpore s hmotnoprávnym predpisom (rozhodnutie prezidenta republiky zo dňa 2. 1. 2013 o amnestii), bolo povinnosťou súdu rozhodnúť o návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby v lehote do 48 hodín (do 13. 11. 2013 do 12.19 hod.), čo sa nestalo, preto mal byť sťažovateľ ihneď prepustený na slobodu.

Okresný prokurátor v Piešťanoch nepostupoval v súlade so zákonom ani z jeho pohľadu, keď vychádzal z predpokladu uvedeného v odôvodnení návrhu na vzatie do väzby zo dňa 1. 1. 2013, že z výkonu trestu odňatia slobody bude sťažovateľ prepustený dňa 27. 1. 2013.

Trestný poriadok takúto situáciu rieši v ustanovení § 84 Tr. por., súdna prax vychádza z rozhodnutí Ústavného súdu SR (III. ÚS 79/2000), preto je návrh prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby, vychádzajúci z predpokladu, že v čase podania návrhu bol sťažovateľ *de iure* vo výkone trestu odňatia slobody podaný v rozpore so zákonom a výkladovými stanoviskami súdnej praxe (ak bol sťažovateľ v súlade s právom vo výkone trestu odňatia slobody, výkon trestu má prioritu pred výkonom väzby, III. ÚS 79/2000).

Takýto postup prokurátor mohol zvoliť až po prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody, nie v čase jeho výkonu, a takto by zároveň sťažovateľovi neboli upreté práva týkajúce sa povinnosti rozhodnúť o väzbe v lehotách uvedených v zákone, situácia by

bola v súlade s Tr. por...

Okresný súd Piešťany vo svojom rozhodnutí č. k. Tp/3/2013 zo dňa 14. 1. 2013 v závere odôvodnenia na strane 6 považoval za potrebné uviesť, že Okresný súd Piešťany dňa 14. 1. 2013, pod sp. zn. 1 T/114/2010 rozhodol, že sťažovateľ je účastný amnestie.

K tomuto je potrebné uviesť, že v čase rozhodovania súdu o väzbe sťažovateľa, súd toto rozhodnutie o amnestii nepoznal, časovo nasledovalo až po rozhodnutí o väzbe, čo je možné zistiť z časových údajov uvedených v zápisniciach...“

Obdobnú argumentáciu sťažovateľ uplatnil aj v konaní o jeho sťažnosti pred krajským súdom, ktorý sa s ňou podľa neho vysporiadal len arbitrárne, keď uviedol, „že úvahy obhajoby sú len zavádzajúce a na ich základe je ťažko možno spochybníť uznesenie okresného súdu o vzatí obvineného do väzby... konanie súdu prebehlo lége artis, sťažnosť sa javí len ako účelová... je zrejmé a ťažko spochybniteľné, že v čase rozhodovania o väzbe by už súd nevedel o amnestii v prípade sťažovateľa.“

Takéto odôvodnenie nepovažuje sťažovateľ za spôsob vysporiadania sa s „obhajobnou argumentáciou v súlade s ústavnými právami sťažovateľa, takýto spôsob vysporiadania sa s argumentáciou nie je založený na právnom a skutkovom vysporiadaní sa s vecou, je svojvoľný a takéto závery súdu nemožno preskúmať.

Z právneho pohľadu je predsa nerozhodné, či si konajúce sudkyne avizovali ako rozhodnú, najmä, či si sudkyňa rozhodujúca o väzbe zisťovala ako rozhodne jej kolegyňa v konaní o amnestii, časovo nasledujúcim po rozhodovaní o väzbe, pričom ak si to aj povedali, ako mohla sudkyňa rozhodujúca o väzbe vedieť, či sťažovateľ podá alebo nepodá sťažnosť proti rozhodnutiu o amnestii.

Takýmito úvahami sa predsa nemôže riadiť pri rozhodovaní o väzbe a argumentácii obhajoby Krajský súd v Trnave.

Časová postupnosť rozhodovania, t. j., že najskôr bolo rozhodnuté o väzbe a až potom o amnestii, vyplýva z príslušných zápisníc.“

V závere sťažnosti sťažovateľ vyslovil presvedčenie, „že pri správnej aplikácii Trestného poriadku mal byť prepustený na slobodu, už Okresný súd Piešťany nemohol

vo veci v dôsledku uplynutia lehoty 48 hodín od podania návrhu Okresného prokurátora v Piešťanoch rozhodovať o väzbe sťažovateľa“.

V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Okresného súdu Piešťany č. k. Tp/3/2013 zo dňa 14. 1. 2013 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tpo/6/2013 zo dňa 7. 2. 2013, ktorým tento súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany č. k. Tp/3/2013 zo dňa 14. 1. 2013, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čí, 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Okresného súdu Piešťany č. k. Tp/3/2013 zo dňa 14. 1. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 0 Tpo/6/2013 zo dňa 7. 2. 2013 sa zrušujú.

Sťažovateľ sa prepúšťa z väzby.“

Zároveň sťažovateľ uplatnil nárok na úhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy označenými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu. K porušeniu označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, nebola dodržaná lehota 48 hodín od podania návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby, čo sťažovateľ považuje za nezákonné.

II.1 K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu

V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľom označených základných práv napadnutým uznesením okresného súdu ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že jeho právomoc podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu

V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľom označených základných práv uznesením krajského súdu sa ústavný súd oboznámil s napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým rozhodol, že berie sťažovateľa do väzby (opätovne) z dôvodov uvedených

v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, s tým, že väzba sťažovateľa začína plynúť jeho prepustením z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom.

Proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby podal sťažovateľ sťažnosť (odôvodnenú v podstate rovnako ako sťažnosť podanú ústavnému súdu), o ktorej rozhodol krajský súd tak, že ju zamietol. Krajský súd v odôvodnení uznesenia poukázal na dôvody sťažnosti, na podrobné odôvodnenie uznesenia okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby a ďalej uviedol: *„Je faktom, že dňa 14. 1. 2013 Okresný súd v Piešťanoch uznesením sp. zn. 1 T/114/2010 rozhodol o tom, že odsúdený T. V. je účastný amnestie prezidenta republiky zo dňa 2. 1. 2013 a odpúšťa sa mu nevykonaný zvyšok tohto trestu odňatia slobody. V tomto čase bol obvinený de iure, ale i de facto stále vo výkone trestu odňatia slobody. Toho istého dňa o 11.00 hod. bolo rozhodované o jeho vzatí do väzby, pričom zápisnica o výsluchu bola skončená a podpísaná o 12.10 hod. Je zrejmé a ťažko spochybniteľné, že v čase rozhodovania o väzbe by už súd nevedel o amnestii v prípade obvineného T. V. Úvahy obhajoby sú len zavádzajúce a na ich základe je ťažko možno spochybniť uznesenie okresného súdu o vzatí obvineného do väzby. Konanie súdu prebehlo lége artis sťažnosť sa javí len ako účelová. Väzobný dôvod tak, ako bol pôvodne uvádzaný stále existuje, trvá a momentálne prepustenie obvineného z väzby na slobodu by bolo kontraproduktívne...“*

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti poukazuje na to, že namietaný postup, výsledkom ktorého boli obe napadnuté uznesenia, je *„v rozpore so zákonom“*. Týmto zákonom je Trestný poriadok, konkrétne § 87 ods. 2.

Podľa § 87 ods. 1 Trestného poriadku ak prokurátor odovzdá zadržanú osobu súdu podľa § 85 ods. 4 (policajtom zadržaná alebo jemu odovzdaná zaistená osoba podľa osobitného zákona alebo odovzdaná osoba pristihnutá pri trestnom čine, pozn.) alebo podľa § 86 ods. 1 (obvinená osoba zadržaná policajtom ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 a pre neodkladnosť vecí nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť, pozn.), pripojí k zároveň podanej obžalobe alebo k návrhu na vzatie do väzby celý dosiaľ získaný spisový materiál; inak nariadi prepustenie zadržanej osoby na slobodu písomným príkazom s primeraným odôvodnením.

Podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku prvej časti vety pred čiarkou sudca pre prípravné konanie je povinný do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od prevzatia zadržanej osoby podľa odseku 1 a doručenia návrhu prokurátora na vzatie do väzby túto osobu vypočuť a rozhodnúť o jej vzatí do väzby alebo ju prepustiť na slobodu.

Krajský súd sa síce vyhol explicitnej odpovedi na sťažovateľovu námietku o nedodržaní lehoty 48 hodín od podania návrhu prokurátora do jeho vzatia do väzby, avšak z obsahu namietaného uznesenia možno vyvodiť, že svoje rozhodnutie založil na právnom názore, podľa ktorého citované ustanovenia Trestného poriadku sa na sťažovateľa nevzťahujú. Tieto lehoty sa vzťahujú na osoby, ktorým bola osobná sloboda obmedzená zadržaním, resp. zaistením.

Osobná sloboda sťažovateľa bola obmedzená z dôvodu nástupu na výkon trestu odňatia slobody uloženého mu právoplatným trestným rozkazom (právny titul pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa). V čase rozhodovania o vzatí do väzby (opätovnom) bol sťažovateľ, ako uvádza aj krajský súd, „*de iure, ale i de facto stále vo výkone trestu odňatia slobody*“, pretože až po právoplatnosti rozhodnutia okresného súdu o tom, že odsúdený (sťažovateľ) je účastný amnestie a odpúšťa sa mu zvyšok trestu, dôjde k jeho prepusteniu.

Keďže ústavný súd považuje právny názor vyslovený krajským súdom v napadnutom uznesení za ústavne udržateľný, nedospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k názoru, že by toto rozhodnutie mohlo byť spôsobilé porušiť ústavou garantované základné práva a slobody sťažovateľa označené v petite jeho sťažnosti.

Ak sťažovateľ považuje obdobie od 2. januára 2013, keď bola rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky vyhlásená amnestia, do 14. januára 2013, keď okresný súd na základe jeho podnetu (pričom všeobecný súd by tak mal konať z úradnej povinnosti) rozhodol, že je účastný amnestie, za nezákonné obmedzenie osobnej slobody, môže si uplatniť svoje nároky postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za náhradu

škody pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (samozrejme, po splnení podmienok tam uvedených).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom a na základe rozhodnutia súdu, a preto uzatvára, že nezistil také skutočnosti, ktoré by v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde) signalizovali možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu napadnutým uznesením krajského súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní na neverejnom zasadnutí senátu ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v jej petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2013